

ESG stratēģijas plānošanas un ieviešanas izmaksas: ietekme uz transfertcenām (2) 2/35/22

Projektu vadītāja transfertcenu nodaļā,
PwC Latvija
Līga Dobre-Jakubone

Direktore transfertcenu nodaļā, PwC
Latvija
Tatjana Koncevaja

Iepriekšējā rakstā aplūkojām ESG izmaksu kategorijas un uzsvērām, ka ne vienmēr ir pareizi uzņemties izdevumus pēc to piederības principa un sadalīt tos vienmērīgi starp visiem grupas uzņēmumiem. Šajā rakstā turpinām analizēt iemeslus.

Ilgtspējīga biznesa izmaksas un transfertcenu riski

Grupas atteikšanās no fosilā kurināmā un pakāpeniska pāreja uz alternatīviem energoresursiem parasti nav viendabīgi raksturīga visiem grupas uzņēmumiem. Prakse rāda, ka klimata neutralitātes pasākumus aktīvāk īsteno tādi meitas uzņēmumi, kuru rīcībā ir kapitālietilpīgi aktīvi, piemēram, ražotnes. Tādēļ vienmērīga izmaksu pārdale starp uzņēmumiem ar krasī atšķirīgu materiāli tehnisko bāzi un dažādu izmantoto aktīvu lielumu un jaudu no transfertcenu skatpunkta var būt riskants lēmums.

Otrkārt, starptautiskās uzņēmumu grupās lēmumus par stratēģijas un biznesa procesu izmaiņām (īpaši saistībā ar ievērojamiem kapitālieguldījumiem ražothnēs vai nekustamā īpašuma rekonstrukcijās ar mērķi tos padarīt videi draudzīgākus un ekoloģiskākus) parasti pieņem grupas īpašnieki, taču izmaksas uzņemas tie uzņēmumi, kuros rekonstrukcijas tiek veiktas. Būtiski kapitālieguldījumi var ievērojami samazināt konkrēta uzņēmuma peļņu vai pat novest pie zaudējumiem. Sākotnēji šķiet, ka šīs izmaksas nav saistītas ar transfertcenām, jo uzņēmums par nekustamā īpašuma rekonstrukciju maksā nesaistītam pakalpojumu sniedzējam. Taču centralizēta lēmuma gadījumā nodokļu administrācija var secināt, ka izmaksas jāuzņemas tam grupas (mātes) uzņēmumam, kurš lēma par rekonstrukcijas nepieciešamību, jo vietējam meitas uzņēmumam nebija iespējas šīs izmaksas kontrolēt un varēja nebūt finanšu kapacitātes tās segt.

Grupai arī kritiski jāizvērtē ESG stratēģijas izstrādes ietvaros veikto pētniecības un attīstības aktivitāšu apjoms, daudzveidība un nepieciešamība. Darbības modeļa pārveides sākumposmā radušos izdevumus var klūdaini uzskatīt par pētniecības un attīstības izmaksām un nepamatoti pārdalīt starp visiem grupas uzņēmumiem, lai gan pēc būtības tās varētu uzskatīt par īpašnieku interesēs veiktām aktivitātēm.

Treškārt, starptautiskajām uzņēmumu grupām jāapsver, vai grupas galvenā uzņēmuma izstrādātā un grupas līmenī īstenotā ESG stratēģija nepārsniedz nacionālo tiesību aktu normas, ko piemēro grupas uzņēmuma rezidences valstī. Jāņem vērā, ka šīs valsts nodokļu administrācija var ieņemt stingru nostāju un apgalvot, ka šādas izmaksas, kas pārsniedz nacionālajos tiesību aktos noteikto apjomu, meitas uzņēmumam vispār nerastos, ja mātes uzņēmums tam neliku tās uzņemties.

Iespējamais rīcības plāns

Riskus saistībā ar neatbilstošu ESG izmaksu uzņemšanos vai attiecināšanu var plānveidīgi mazināt jau ESG stratēģijas izstrādes posmā, grupas galvenajam uzņēmumam adekvāti novērtējot potenciālo izmaksu veidus un būtību, kā arī saskaņojot izmaksas ar tiem meitas uzņēmumiem, kam tās būtu jāuzņemas, vērtējot katru uzņēmuma darbību, biznesa stratēģiju, potenciālo labumu no ESG aktivitāšu īstenošanas un finanšu kapacitāti šīs izmaksas uzņemties.

Turklāt grupas galvenajam uzņēmumam ir sevišķi rūpīgi jāpārskata ESG izmaksu pārgrupēšana un iekļaušana regulāro vadības pakalpojumu izdevumu vai izmaksu kompensācijas kategorijās, lai nodrošinātu, ka tas ir atļauts vietējā līmenī un veikts atbilstoši tirgus cenas principam.

Lai pamatotu ESG izmaksu uzņemšanos vai attiecināšanu, grupas vietējam uzņēmumam ieteicams laikus pieprasīt informāciju no grupas par attiecināmo izmaksu veidiem un būtību, piedalīties lēmumu pieņemšanā par konkrētām veicamajām darbībām, kas tiešā veidā skar vietējo uzņēmumu, un sagatavot detalizētu informāciju, t.sk. saņemtā labuma pamatojumu. Tas palīdzēs pierādīt, ka galvenā uzņēmuma veiktā izmaksu pārdale grupas ietvaros ir objektīva un godprātīga, savukārt vietējā līmenī radušās izmaksas tiek kontrolētas arī vietējā līmenī.

Turpināsim sekot līdzi ESG politikas attīstībai un informēsim MindLink abonentus par aktualitātēm saistībā ar arvien lielāku ESG izmaksu ietekmi uz transfertcenām, kā arī ziņosim, kādā veidā ESG principi jau šobrīd skar starptautisku finanšu darījumu veikšanu starp saistītām personām.